

אמר רב חסדא: זאת אומרת, אבל אסור בתכבוסת (131).

תנו רבנן: כשם שאמרו "אסור לגלח במועד" — כך אסור ליטול צפורנים במועד, דברי רבי יהודה (132).

ורבי יוסי מתיר (133).

וכשם שאמרו "אבל אסור לגלח בימי אבלו" — כך אסור ליטול צפורנים בימי אבלו,

דברי רבי יהודה (134).

ורבי יוסי מתיר (135).

אמר עולא: הלכה כרבי יהודה באבל, והלכה כרבי יוסי במועד.

שמואל אמר: הלכה כרבי יוסי שמתיר ליטול י"א-א צפרניו במועד, ומתיר ליטול צפרניו באבל.

ובאבל הלכה כמותו, משום דאמר שמואל:

והקין אורה כתב, שיסוד מחלוקתם הוא, האם נטילת צפרנים נחשבת כפיו וקישוט לגוף, או לא, שלרבי יהודה יש בזה יפוי לגוף, ועל כן יש לאסור במועד, שלא יכנס כשהוא מנוול, ומטעם זה יש לאסור גם כן בימי אבלו, וכמבואר בהמשך הברייתא לדעתו, אבל לרבי יוסי אין בזה משום קישוט ויפוי, ולכן לא איכפת לנו אם יכנס כן לרגל, וכמו כן אין לאסור נטילתן בימי אבלו.

134. כתב הראב"ד, שמקור איסור זה נלמד מהנאמר לענין יפת תואר [דברים כא], "ועשתה את צפרניה" [ויש ללמוד מדין זה לאבילות, שהרי נאמר שם, "ובכתה את אביה ואת אמה"]. ורבי יוסי שהתיר הנטילה יפרש "ועשתה" מלשון תיקון וגילוח, וכדעת רבי אליעזר [יבמות מח]. ואפילו לדעת רבי עקיבא, שאסורה ליטלם, אין זה משום אבילות, אלא משום ניוול, כמפורש שם.

ובעיקר הדין הוכיחו התוס', שאיסור זה נוהג בכל השלשים יום, שהרי השוה רבי יהודה איסור זה לאיסור הגילוח, שהוא נוהג בכל השלשים.

135. התוס' והרא"ש נקטו, שרבי יוסי התיר אפילו בתוך השבעה. ועיין בהרא"ש דיעה נוספת בזה.

האבל שתכפוהו אבליו, שהותר בנתר גם כן.

131. לעיל [טו] למדנו מן האמור ביואב, שאבל אסור בתכבוסת, והקשה הריטב"א, לשם מה הוצרכנו ללמוד דין זה מן הברייתא השנויה כאן. ותירץ, שמברייתא זו למדנו לאסור הכיבוס אפילו במים, אבל מהאמור ביואב אין לנו לאסור אלא בנתר ואהל.

והתוס' הקשו, שהרי אבל אסור בעשית מלאכה [לקמן כא], ואם כן מצד זה יש לאסור ככיבוס. אולם הרמב"ן כתב, שבאיסור כיבוס נאמר שלא ללבוש בגדים מכובסים, אפילו נתכבסו קודם לכן, אבל מצד איסור מלאכה אין לנו לאסור. ולכאורה כונתו, שמותר לאבל לעשות מלאכה לצורך עצמו בימים אלו. ויעויין בקרן אורה וביו"ד [שפ י].

132. טעם האיסור הוא, כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול בצפרניו. וכתב המגן אברהם [תקלב], שכל האנוסים שהתירום בגילוח, מותרים גם כן ליטול צפרניהם. ועיין עוד בבאר היטב ובשע"צ [ב].

133. ביאר הריטב"א, שלדעת רבי יוסי אין לחוש שיכנס לרגל כשהוא מנוול בצפרניו, הואיל וניווול גדול הוא בשבילו, ועוד, שהם גדלין והולכים בכל יום, ועל כן יש צורך ליטלם קודם המועד ובתוך המועד.

הלכה כדברי המיקל באבל⁽¹³⁶⁾.

פנחס, אחוה דמר שמואל, איתרע ביה מילתא, שנפטר קרובו.

על נכנס שמואל אל אחיו פנחס כדי למישאל טעמא מיניה, לדבר על לכו לנחמו.

חזנהו ראה שמואל לטופרי לצפרניו של פנחס, דהו נפישן, שהיו גדולות.

אמר ליה שמואל לפנחס: אמאי לא שקלת לחו? מדוע לא נטלת צפרניך?⁽¹³⁷⁾

אמר ליה פנחס לשמואל: אי בדידיה [אצלו, דהיינו, אצלך] הוה אבלות — מי מזלזלת ביה כולי האי ליטול צפרניך בזמן אבלות?

הואי היה דיבור זה של פנחס [קהלת י] כ"שגנה שויצא מלפני השליט", ואיתרע ביה מילתא בשמואל, שנפטר קרובו.

על נכנס אל שמואל פנחס אחוה, למישאל

טעמא מיניה. לנחמו.

שקלינהו לטופריה, נטל שמואל את צפרניו, חבטינהו לאפיה, וזרק אותן מרוב כעסו. [אך חזר וכנסן, כי הזורק צפרניו נקרא רשע. רש"י⁽¹³⁸⁾].

אמר ליה שמואל לפנחס אחיו: מדוע פתחת את פיך לומר אילו היתה אצלי אבלות, וכי לית לך "ברית כרותה לשפתים"? שדבריו של אדם מתקיימים. וכמו שמצינו אצל אברהם אבינו.

דאמר רבי יוחנן: מנין שברית כרותה לשפתים, שמתקיימים דבריו של אדם?

שנאמר [בראשית כב] "ויאמר אברהם אל נערי: שבו לכם פה עם החמור, ואני והנער נלכה עד כה, ונשתחה, ונשובה אליכם".

ואכן איסתייעא מלתא, דהדור תרוייהו, ולא נשחט יצחק⁽¹³⁹⁾.

שבעה התיר רבי יוסי ליטול צפרנים, שהרי הלשון "למישאל טעמא מינה" משמעותו, ניחום אבלים, שהוא בימי השבעה, ואעפ"כ התיר לו ליטלם. ויעויין בשיטה שפירש, שהיה נצרך לשאול ממנו דבר הלכה, וכמו שלמדנו לקמן [כא], שאם היו רבים צריכים לו, מותר לו לשנות להם.

138. רש"י בכת"י הוסיף, שלאחר מכן כינס הצפרנים, שהרי לקמן בגמרא מבואר, שאסור להשליך הצפרנים ארצה.

139. הקשו התוס', הלא מדה טובה מרובה ממדת פורענות, ואם כן אין ללמוד שברית כרותה לשפתים לענין פורענות, ממה שמצאנו לענין מדה טובה. ועיי"ש ובמהרש"א. ויעויין

136. כתב הרמב"ן, שאיסור נטילת צפרנים אינו אלא מדרבנן, ועל כן פסק שמואל כדברי המיקל. אולם הביא בשם אחרוני חכמי הצרפתים, שכלל זה ד"כל המיקל באבל, הלכה כמותו" נאמרה, אפילו באיסורי אבילות שהם מן התורה. והמנחת חינוך [רסד] ביאר היטב על פי מה שכתב הרמב"ם [עשה לז], שמצות אבילות כלולה במצות תומאת הכהנים [שהכהן מצווה לטמאות עצמו לכבוד מתו], ומעתה, כשם שבטומאת קרובים נאמרה הלכה שהוא דוקא בודאי, ולא בספק, ואפילו כשיש רוב, אינו נחשב כודאי, הוא הדין לענין אבילות, שאינו נוהג אלא כשהוא ודאי מוחלט ללא כל ספיקות. וע"ע בהערה 205.

137. הרמב"ן הוכיח מכאן, שאפילו בתוך

סבור מיניה: צפורניים דיד — אין, אותן מותר ליטול בימי אבלו מחמת מאיסותן, אבל צפורניים דרגל — לא יטול בימי אבלו, כיון שאין בהן מיאוס.

אמר רב ענן בר תחליפא: לדידי מפרשא לי מיניה דשמואל: לא שנא דיד, ולא שנא דרגל מותר ליטול בימי אבלו (140).

אמר רב חייא בר אשי אמר רב:

ובגנוסטרא, במספריים, אסור ליטולן אלא רק בצפרניו (141).

אמר רב שמן בר אבא: הוה קאימנא קמיה דרבי יוחנן בי מדרשא בחולו של מועד, ושקלינהו לטופריה ונטל צפרניו בשיניה, וזרקינהו.

שמע מינה תלת:

בסנהדרין [קב] דבר נורא בענין זה, אצל יהוא בן נמשי מלך ישראל.

140. רש"י מפרש לענין אבילות. אבל הטור [תקלב] מפרש לענין מועד.

141. הראשונים פירשו שהוא מספרים ותער, ולא התיר רבי יוסי אלא בשיניו או ליטול צפרניו זו בזו. וכן נקטו הפוסקים. אבל התוספות פירשו בשם הערוך, שהוא מספרים המיוחדים לנטילת צפרנים. והוסיפו התוספות, שלפי פירוש זה, רבי יוסי התיר במספרים שאינם מיוחדות לזה, וכל שכן בתער, ואילו בשיניו או בידיו, אפילו לרבי יהודה מותר.

ודעת הרי"ף והרא"ש, שדברי רב נאמרו על אבילות בלבד, אבל במועד מותר ליטול אפילו בגנוסטרא. וביאר הרמב"ן סברת דיעה זו, שדוקא לענין אבילות הצרכנו שיעשה בשינוי, כדי שלא יתקשט בו, אבל לענין מועד, כיון שהתירו ליטול צפרניו [ולא חששו שיכנס כשהוא מנוול, וכמו שנתבאר הטעמים לעיל], אין לחלק בין עושה כדרכו לעושה בשינוי. וכן הוכיח ממה שעולא פסק כרבי יוסי במועד, ולא באבילות, הרי יש לנו להחמיר באבילות מבמועד. אולם הרי"ף הביא דיעה נוספת, שגם במועד יש לאסור בגנוסטרי. וביאר הריטב"א הטעם, שאף במועד יש לעשות בשינוי, הואיל

ואפשר לו בכך. אבל הקרן אורה תמה עליו, שהרי נתבאר לעיל, שצרכי הגוף דינם כצרכי אוכל נפש, שאין צריך לשנות במלאכתם אפילו במקום שאפשר.

ופירש הקרן אורה טעם דיעה זו על פי הירושלמי, שאמנם אין לנו לאסור מטעם "שלא יכנס", אבל עדיין יש לחוש שיהיה מכוון מלאכתו במועד, שיניח נטילת צפרניו מתוך כונה תחילה לעשותו במועד, ועל כן הצריכו שיעשה בשינוי, וממילא שוב אין לחוש שיניח הנטילה למועד. [ואף על פי שצרכי הגוף נחשבים כצרכי אוכל נפש, ונתבאר לעיל יב ב, שלא החמירו בהם אם כיוון מלאכתו, מכל מקום לכתחילה אסור לכוון מלאכתו אף בצרכי אוכל נפש. וע"ע לעיל בפרט זה].

והריטב"א הוכיח כדיעה זו, ממה שנשנו בבברייתא אבילות ומועד יחדיו, הרי שדין אחד לשניהם.

והמחבר פסק כהרי"ף, שבא"ח [תקלב] התיר בין ביד בין בכלי, וביו"ד [שצ] אסר בכלי. אבל הרמ"א החמיר אף במועד לאסור בכלי, מלבד בטבילת מצוה.

וכתב בתשו' שבות יעקב [ג ק], שמותר לאבל לחתוך מקצת הצפורן בכלי, ושאר הצפורן יטול ביד. ולכאורה כל שכן שנתיר כן במועד.

והכף החיים הביא להתיר ליטול הצפרנים על ידי עכו"ם [ואף על פי שכל דבר שאינו

שמע מינה: מותר ליטול צפרנים בחולו של מועד⁽¹⁴²⁾.

ושמע מינה מכך שנטלן בשיניו, שאין בהן משום מיאוס.

ושמע מינה: מותר לזרקן.

ופרכינן: איני! והתניא: שלשה דברים נאמרו בצפרנים: הקוברן — צדיק, שורפן — חסיד⁽¹⁴³⁾, זורקן — רשע.

וטעמא מאי נקרא הזורקן רשע? כי שמא תעבור עליהן אשה עוברת, ותפיל את עוברת, לפי שיש סגולה בצפרניים זרוקות, שגורמות להפלת עובר של אשה העוברת

עליהן⁽¹⁴⁴⁾.

ואם כן תיקשי, כיצד אמרנו שמע מינה ממעשהו של רבי יוחנן שמותר לזרקן?!

ומשנין: אשה בבי מדרשא לא שכיחא. ולכן, שם מותר לזרקן⁽¹⁴⁵⁾.

וכי תימא, זימנין דמיכנשי להו שיאספו את הצפרניים מרצפת בית המדרש, ושדי להו אבראי, ויזרקו אותן לחוץ, אין לחשוש לכך, כי כיון דאשתני מהמקום שזרקו אליו תחילה — אישתני, ושוב אין הן מזיקות במקום השני⁽¹⁴⁶⁾.

אמר רב יהודה אמר רב: זוג בא מחמתן

עושה בעצמו, אינו אומר לנכרי לעשות, בזה, כיון שיש דיעות המתירות לגמרי, אין לנו להחמיר כל כך]. והסברא בזה צריכה ביאור, שהרי יסוד האיסור אינו משום מלאכה, אלא כדי שלא יכנס מנוול. ואולי כוונתו, שמכל מקום נתנו לזה גדר של איסור מלאכה, ועל דרך שנתבאר בהערה 25 בדעת הריטב"א.

142. כתב הרי"ף, שיש המוכיחים מכאן, שאף במועד אין לו ליטול בכלי, שהרי רבי יוחנן נטלן בשיניו ולא בכלי. אבל הרי"ף דחה ראיתם, כיון שהיה נמצא בבית המדרש, ולא היה מצוי בידו כלי לצורך זה, נטלן בשיניו.

והמגן אברהם חידש, שמי שנטל צפרניו קודם המועד, מותר לו ליטלם שנית במועד, אפילו בכלי. וטעמו, שרבינו תם הלא התיר באופן זה אף לענין גילוח, ואף שהחמרנו בגילוח, בנטילת צפרנים יש להקל. והקשה הפמ"ג, שהרי רבי יוחנן ודאי עשה כדן, ונטל צפרניו קודם המועד, ואעפ"כ כתבו הראשונים, שהיה לו ליטלם בשיניו דוקא, ולא בכלי, הרי שיש לאסור גם בזה.

143. רש"י בנדה [זין] מבאר, שאף לאחר קבורה יש לחוש שמא יחזור ויתגלו. והקשה עליו בשיטה, שהרי מבוואר לקמן בגמרא, שאם נפלו למקום אחד, ואח"כ העבירם למקום אחר, שוב אין בהם היזק. ועיי"ש וצ"ב.

144. הבאר היטב [רס ב] ביאר בשם תולעת יעקב, שקודם חטא אדם הראשון, היה כל גופו מלובש במלבוש כמין צפורן, ואח"כ נסתלק ממנו לבוש זה, ונשאר רק על צפרני ידיו ורגליו, ומאחר שהאשה גרמה חטא זה, היא מסוכנת להפיל ח"ו על ידיהם כשעוברת עליהם. ויעויין קהלות יעקב [ב"ק מה] לענין חיוב דמי ולדות על ידי זריקת צפרנים.

145. והוא הדין בבית המרחץ העשוי לרחיצת אנשים בלבד. משנ"ב [רס ו].

146. המשנ"ב שם הביא שנחלקו אחרונים, האם דוקא בחדר אחר או אפילו באותו החדר. ועיין בשיטה כאן שהקל בזה.

לפני רבי.

ומר זוטרא מתני דבר זה בכרייתא: זוג בא מהמתן לפני רבי.

ובקשו ממנו להתיר בימי אבל נטילת צפרנים — והתיר להם (147).

וידעתי את דעתו של רבי בדין גילוח השפם, שמותר לגלחו בימי האבל. [ובשפם אין איסור גילוח פאת הזקן, רש"י], ולכן אם בקשו ממנו נטילת שפה — התיר להם.

ושמואל אמר: אף בקשו ממנו היתר לגילוח השפה [השפם], והתיר להם.

אמר אביטול ספרא משמיה דרב: מותר לגלח בימי אבלו את השפה מזוית אחת של הפה עד לזוית שכנגדה, היות ושערות השפם מעכבות את האכילה והשתיה, ומביאות למיאוס.

אמר רבי אמי: ובשפה המעכבת את

האכילה והשתיה בלבד התיר לגלח, ולא את כל השפה (148).

אמר רב נחמן בר יצחק: לדידי שאני אנין דעת — כל השפה, כ"שפה המעכבת" דמי לי.

ואמר אביטול ספרא משמיה דרב: פרעה שהיה בימי משה, הוא, גופו, היה באורך אמה. וזקנו באורך אמה. ופרמשתקו, אמתו היתה באורך אמה וזרת.

לקיים מה שנאמר [דניאל ד] "ושפל אנשים — יקים עליה".

ואמר אביטול ספרא משמיה דרב: פרעה שהיה בימי משה — אמגושי היה.

ובמסכת שבת [עה א] נחלקו רב ושמואל במשמעות "אמגושי", האם או מכשף, או שהוא מין האדוק בעבודה זרה, ומגדף תדיר.

שנאמר [שמות ז] "הנה יצא המימה". וגו'.

148. הרי"ף והרמב"ם [יו"ט ז כ] התירו לגלח שפמו במועד, ולא חילקו בין מעכבת לאינה מעכבת. ואחריהם נמשך השו"ע [תקלא ח]. וכתב הגר"א לבאר דעת הרי"ף, שהוא מפרש סוגיתנו לענין אבילות דוקא, ובה הצרכנו שתהיה השפה מעכבת האכילה, וכמו שפסק השו"ע [יו"ד שצ], אבל לענין מועד הקל, בכל ענין מותר. וביאר השער הציון [טו], שבשפמו לא שייכת הגזירה ד"שלא יכנס", הואיל ואינו מתנוול בכך, ועל כן, כשיש לו צורך בגילוח זה, אין לאסור אף מצד איסור מלאכה דמועד.

והמג"א [יב] הוכיח מהיתר השפה שאינה מעכבת, ששאר שיער שבגוף אין בו איסור גילוח במועד, ודוקא בראשו ובזקנו אסרו. והשעה"צ הניח דבריו בצ"ע. ועיוין [תקמו

147. רש"י ותוס' מפרשים לענין אבילות. אבל הראב"ד והרא"ש ועוד ראשונים מפרשים לענין מועד. ולפנינו יבואר הנפקא מינה לענין דינא במחלוקת זו.

וכתב הראב"ד, שמכאן יש ללמוד, שרבי יוסי התיר ליטול הצפרנים במועד, אף בכלי, שהרי נשנו כאן צפרנים יחד עם שפה, ומשמע שדין אחד להם, והרי לא מצאנו דיעה האוסרת ליטול השפה בכלי, אלא נשנה היתרה בסתם, ואם כן הוא הדין לענין צפרנים, ודוקא לענין אבילות החמיר רב לעיל, להצריך ליטול ביד או בשיניים. אבל הריטב"א כתב להיפך, שבין בצפרנים ובין בשפה אין היתר אלא ביד או בשיניים.

לכבס, אבל מי שאין לו אלא חלוק אחד —
לא הותר לו לכבס! (150)

אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה: אתרין
ואסברה ואסביר לך כך:

מתניתין ששנינו בה "אלו מכבסים" אינה
באה לשלול כיבוס ממי שאין לו אלא בגד
אחד.

אלא, כוונתה לומר כי מי שהתירו לו לכבס
במועד, הרי אף על גב דאית ליה תרי בגדים,
ומטנפי, מותר לו לכבסם.

וכמו כן מי שאין לו אלא רק חלוק אחד,
מותר לו לכבסו במועד (151).

והיתה מטרת צאתו אל היאור לצורך
מכשפות, למאן דאמר מכשף היה. או כדי
לחרף ולגדף, ולומר "לי יאורי ואני
עשיתיני", למאן דאמר מין מגדף היה.

שנינו במשנה: ואלו מכבסין במועד (149) —
הבא ממדינת הים.

אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: מי שאין לו
אלא חלוק אחד — מותר לו לכבסו בחולו
של מועד.

מתיב רבי ירמיה ממשנתנו: אלו מכבסין
במועד, הבא ממדינת הים, וכו'.

ויש לדייק מכאן: רק הני — אין, מותר להם

משנ"ב טז].

[ועדיין יש לעיין, שביו"ד סתם המחבר
להתיר בשפה המעכבת, ומשמע אפילו בכלי, וכן
מפורש ברמב"ן, והלא הראשונים השוו דין
השפה לדין הצפרנים, וכנ"ל, ולענין צפרנים
נפסק שם שדוקא ביד ובשינים מותר, אבל לא
בכלי. ואכן הגר"א בביאורו ליו"ד ביאר בדעת
השו"ע באופן אחר, שסוגיתנו מתפרשת לענין
מועד, ואנו נוקטים להלכה כדעת רב, שאפילו
כשאינה מעכבת מותר, ומקור הדין להתיר
באבילות הוא מירושלמי, ושם הצריכו בפירוש
שתעכב].

ולרבינו חננאל והערוך היה גירסא שונה
במקצת מגירסתנו. ועיין בביאור הגר"א או"ח.

149. הרמב"ם והרמב"ן ועוד ראשונים כתבו,
שאיסור הכיבוס אינו משום מלאכה, אלא כדי
שלא יכנס מנוול [וכמו שמצאנו לעיל יד באנשי
משמר], אבל מצד איסור מלאכה היינו מתירים,
שהרי מעשה הדיוט הוא, אפילו כשהוא נעשה
על ידי אומן, וכמו שכתב הרמב"ן. אבל ר"ש
בן היתום פירש, שהוא מצד טירחא יתירה

ועובדין דחול. ועייין בפרק א' הערה 155,
שנחלקו הראב"ד והרמב"ן, האם נאסר טירחא
יתירה בשאר צרכי המועד שאינם אוכל נפש.
ובשיטה כתב טעם נוסף לאסור מצד הדין,
שהרי היה יכול לכבס קודם הרגל, ואם כן הרי
הוא כמכוון מלאכתו במועד. ועיין בהערה 11
בפרט זה.

וכתב הב"ח, שאפילו כיבס קודם הרגל, ולא
נכנס אליו כשהוא מנוול, אינו מכבס במועד,
וכמו שנקטו הפוסקים לעיל לענין גילוח.

150. הקשה הריטב"א, הרי יש לומר "תנא
ושייר", שלא מנה התנא את כל האונסים
שבעולם, וכמו שמוכח לעיל [יד] לענין גילוח
במי שאבדה לו אבידה.

ותירין, כיון שהתנא חזר ואמר לענין כיבוס
"ושאר כל אדם אסורין", הרי שבא למעט כל
אונס אחר שיהיה, מלבד אותם השנויים בה.

151. בראשונים מבואר הטעם לדינים אלו,
שלכל ימות הרגל יש צורך בשני חלוקים, אחד
לתחילתו ואחד ליום טוב אחרון, ועל כן, כשיש

שלח רב יצחק בר יעקב בר גיורי משמיה
 דרבי יוחנן: כלי פשתן, שדרכן להטנף,
 מותר לכבסן בחולו של מועד⁽¹⁵²⁾.

מתיב רבא ממשנתנו, ששינינו בה: **מטפחות**
 שמנגבים בהן הידים, והן מאוסות. וכן
מטפחות הספרים העשויות פשתן, מותר
 לכבסן במועד.

יח-ב

ומדייק רבא: רק הני, מטפחות הידים
 ומטפחות הספרים, הנזכרים במשנה, אין,
 מותר לכבסם במועד. אבל שאר כלי פשתן

— לא מכבסים במועד. ומוכח להיפך ממה
 שאמר רב יצחק בר יעקב בר גיורי משמיה
 דרבי יוחנן, שכל כלי פשתן מותרים בכיבוס
 במועד.

אמר ליה אביי לרבא: לעולם אכן כל כלי
 פשתן מותרים בכביסה במועד. אלא שכונת
מתניתין [משנתנו] היא לומר שמטפחות
 הידים ומטפחות הספרים מותרים לכבס
אפילו דשאר מיני. והיינו, שמטפחות הידים
 והספרים, גם אם הן עשויות מצמר, ויש
 טירחה רבה בכיבוסם, בכל זאת מותר

קודם המועד, באופן שלא יצטרך לכבס מהם
 בתוך המועד.

וכתב הגר"א בביאורו [א], שמלשון הגמרא
 "תרי ומיטנפי" מדוקדק, שדוקא כששיניהם
 מטונפים, אז התירו לאותם האנוסים, אבל
 כשאחד מהם נקי עדיין, אין לו היתר לכבס.
 ומכאן למד הרמ"א, שהוא הדין כששיניהם
 מלוכלכים, שאין לו היתר לכבס אלא אחד מהם.
 ובעיקר ההיתר של מי שאין לו אלא חלוק
 אחד, למדנו בגמרא לעיל [יד], שאין לחוש בו
 למראית העין, הואיל ואיזורו מוכיח עליו.

152. רש"י מפרש שאין בכיבוסם טורח רב. וכן
 כתב בחידושי הר"ן. והעיר המגיה שם,
 שלכאורה טעם זה עולה יפה, אם נאסר הכיבוס
 מצד איסור מלאכה, וכמו שהובא לעיל בשם
 ר"ש בן היתום, אבל לפי מה שכתבו הרמב"ם
 והרמב"ן, שאסרוהו כדי שלא יכנס מנוול, אין
 טעם להתיר מפני מיעוט הטורח. ועדיין יש
 לעיין, שהרי לדעת הכל יש לאסור גם משום
 "שלא יכנס", וכמבואר לעיל לענין אנשי משמר.
 ורש"י על הרי"ף כתב, שבגדי פשתן
 מתטנפים הרבה ואין טורח בכיבוסם. וכונתו,
 שאף אם מכבסם קודם הרגל, צריך הוא לכבסם

לו שנים, אזי ממה נפשך אין להתיר לו הכיבוס,
 שאם לא כיבס כלל מקודם, הרי הוא פושע,
 שהיה לו לכבס לכבוד הרגל, ולא ליכנס אליו
 בניוול, ואם כיבס שניהם ונתלכלכו ברגל, גם כן
 אין להתיר, שלא היה לו ללכלך את שניהם,
 וכשכיבס אחד מהם, אף על פי שמצד הסברא
 היה מקום להתיר לו לכבס במועד, שהרי לא
 נכנס לרגל מנוול, מכל מקום לא חילקו חכמים
 בדבר, ואסרו כל כיבוס שהיה אפשר לעשותו
 קודם המועד, מה שאין כן כשיש לו אחד, שאף
 על פי שכיבסו קודם הרגל, יש לו הכרח לכבסו
 שנית ברגל. יעויין בשיטה ובפירושו מסכת
 משקין.

והוכיחו התוס' מסוגיתנו, שמי שאין לו אלא
 חלוק אחד, הותר לכבסו אפילו כשלא כיבסו
 קודם הרגל, ואף על פי שפשע בזה שלא כיבסו,
 שאם לא כן, מדוע לא ישבנו בפשיטות,
 שמשנתנו התירה לאותם האנוסים, אף על פי
 שלא כיבסו קודם הרגל, מה שאין כן מי שאין לו
 אלא חלוק אחד, שאינו מותר אלא כשכיבסו
 מקודם, ועל כרחך שחכמים לא חילקו בהיתר
 זה. ועיין שיטה.

ויש לעיין לענין מטפחות הידים וכו', האם
 בהם גם כן התירו, אפילו כשהיה יכול לכבסם